

a lelőhely egy része megsemmisült, illetve fokozatosan pusztul ma is. A dombon keresztül vágott út K-i oldala kb. 3,5 m-rel magasabb, mint a részben már elplanírozott, bolygatott Ny-i oldal. A Ny-i oldalon törekedtünk a teljes leletmentésre. Ezen az alacsonyabb Ny-i részen (1. felület) az egyébként sokkal gyéresebb lelőhely egy részét a korábbi (2001) tereprendezések során már bolygatták. A még érintetlen objektumok feltárását tudtuk elvégezni. Itt késő Árpád-kori (13. század), vaskori kelta településrészlet objektumait tártuk fel.

A kelta telep részeként egy téglalap alakú, félig földbe mélyített, cölöpszerkezetű házat (8. obj.) tártunk fel. A házat elhagyták, és lassan természetes úton feltöltődött.

Kibontottunk egy ovális gödröt (3. obj.) egyik részében kerek lemélyüléssel. A kerek rész tele volt faszénnel és korommal, valamint a gödör alján és oldalán is vörösré volt égeve a homok. Ez alapján égetésre használhatták ezt az objektumot.

Az Árpád-kori ház környékén további 5 kelta gödröt (16., 17., 18., 19., 20. sz. objektumok) tártunk fel.

Az Árpád-kori objektumok között a legfontosabb egy félig földbe mélyített, cölöpszerkezetes ház kemencével (35. obj.). A kemencének mintegy 20–25 cm magasságban megmaradt a fala. A fal tapasztásában egy vaszőget is találtunk. A kemence platniján 3–4 db téglatöredéke feküdt. A platni elbontása alatt egy újabb platnit találtunk, a két platni között egy sárga agyagréteg húzódtott. Az alsó platni az É-i oldalon megsérült, ezért vált szükségessé annak megújítása. Az alsó platni alatt edénytöredékekből álló alapozás volt. A kemence szája előtt volt annak ovális hamusgödre. A ház ÉK-i részében találtunk egy ovális, teknőszerű pontot.

A házat metszette egy lekerekített téglalap alakú gödör, melyből ennek ellenére szinte kizárólag kelta kerámia került elő.

Feltártunk még egy szabadtéri kemencét (7 obj.) is, melynek szintén kerámiaalapozása volt a padló alatt. A kemence körül volt a munkagödre, melyben szintén találtunk téglatöredékeket. A munkagödörre rá volt ásva egy fekete, kormos betöltésű gödör (10. obj.).

A domb K-i, magasabb részén (2. felület) néhány újkori beásás, és egy szarmata sír kivételével kora bronzkori gödröket leletmentettünk. Gazdag kerámiaanyag került elő belőlük, mely alapján a Makó kultúra településéhez tartozó objektumokról beszélhetünk.

A kora bronzkori teleprészlet külön érdekessége, hogy sikerült feltárnunk egy téglalap (?) alakú, cölöpszerkezetű épület (31. objektum) cölöplyukait.

Több cölöplyuk betöltéséből kora bronzkori kerámia került elő.

A 2. felületen a leszakadó falban tártuk fel a 23. objektum számú, DNy-ÉK-i tájolású szarmata kislány sírját. A csontváz rendkívül rossz megtartású volt, gyakorlatilag csak a koponyája maradt meg. A nyakában bőr (?) szíjjal felkötött fél, hurkos végű ezüst nyakperccet viselt, ezen egy korong alakú bronzcsüngő volt. A

nyak, a derék és a boka tájékán sűrűsödtek a különböző színű és formájú üvegpaszta-, karneol- és kalcedon(?) gyöngyök. A nyaktájékiak nyakék, a deréktájékiak az öv részét képezhették; a boka környékén előkerült gyöngyök pedig a ruha aljára lehettek varrva. A deréktájékon megtaláltuk az övet összefogó vaskarikát. A kislány ruházatának alsó részén, a váz bal oldalán egy zománcberakásos korongfibula (?) maradványát találtuk. A sírgödör lekerekített téglalap alakú volt.

A leletmentés dologi költségeit a Hosszúpályi Önkormányzat fedezte.

Munkatársak: Bálint Marianna, Szabó László, Aranyos Annamária régészek, Rák Dezső fotós és Szilágyi Krisztián régészhallgató.

DANI JÁNOS

128. Hódmezővásárhely, Laktanya

(Csongrád megye) R, Sza

2002. március 11. és május 6. között folytattuk az előző évben elkezdett megelőző feltárást. A lelőhely ezen szakaszán 4050 m²-es felületen összesen 63 rézkori (Tiszapolgári kultúra) és szarmata kori településobjektumot – gödröket, árkokat és cölöplyukakat – tártunk fel.

TÓTH KATALIN

129. Hódmezővásárhely határa

(Csongrád megye) R, B, Sza, A

A 47-es út Hódmezővásárhely és az algyői Tisza-híd közötti szakaszának tervezett szélesítéséhez kapcsolódóan végeztünk megelőző feltárást a település több pontján.

Kishomok, Mérai porta: 2002. augusztus 7. és szeptember 4. között 1725 m²-es felületen őskori és szarmata kori településnyomok – gödrök, árkok, cölöplyukak – kerültek elő.

Kopáncs, Olasz Sándorné tanyája: május 7. és augusztus 6., valamint szeptember 6. és szeptember 27. között a lelőhelyen kb. 3840 m²-es felületet tártunk fel. Egy középső rézkori (bodrogkeresztúri kultúra) és egy késő bronzkori (halomsíros kultúra) település részlete került elő. Feltártunk továbbá egy nagy felületű, középső rézkori járósíntet, valamint 3 kutat, melyek közül egy középső rézkori volt kiemelkedően gazdag leletanyaggal, 2 pedig avar kori.

TÓTH KATALIN

130. Irota, Nagy-erdő, földvár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) I

2002. május 8-án helyszíni szemlét végeztem Irota községben. A község házeitól nyugatra emelkedő hegy tetején, a község főutcájától 550 m távolságban, a térképen 271,8 m magassággal jelölt nyúlványon egy ovális, hozzávetőlegesen É-D tájolású, 60×40 m alapterületű, árokkal, és az árok külső oldalán sánccal erősített vár helyét találtam. A vár árka és sánca a vár északi, vala-